

NIRJA SAHAY DAV PUBLIC SCHOOL GOSHALA COMPLEX, KANKE, RANCHI-06

CLASS:- IX DURGA PUJA HOLIDAY HOMEWORK

प्रतिदर्श प्रश्न–पत्र-f 1

हिंदी `अ' (002) कक्षा-IX

समय : 3 घंटा

पूर्णांक : 80

सामान्य निर्देश—

- इस प्रश्न-पत्र में दो खंड हैं—अ और ब।
- दोनों खंडों के प्रश्नों के उत्तर देना अनिवार्य है।
- यथासंभव प्रत्येक खंड के क्रमश: उत्तर दीजिए।
- 'अ' में बहविकल्पीय प्रश्न हैं।
- 'ब' में वर्णनात्मक प्रश्न हैं।

खण्ड`अ' बहुविकल्पीय प्रश्न

खंड`I': अपठित बोध

1. (अ) निम्नलिखित गद्यांश को ध्यानपूर्वक पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए—

किसी भी राष्ट्र की सभ्यता एवं संस्कृति के निर्माण तथा विकास में नारी का योगदान महत्त्वपूर्ण होता है। युगों-युगों का इतिहास अपने किसी-न-किसी अंश में नारी के गौरव को प्रतिष्ठित करता रहा है। मानव जीवन का प्रत्येक क्षेत्र नारी के अभाव में अपूर्ण है। नारी शक्ति है, प्रेरणा है और जीवन की आवश्यक पूर्ति है। नारी गृहस्थी का केन्द्र बिन्दु तथा परिवार की आधारशिला है। समाज का महत्त्वपूर्ण आं है, अत: नारी को महत्ता देने के लिए सन् 1818 में 8 मार्च को पहली बार इस दिन को 'महिला दिवस' के रूप में स्वीकार किया गया। संयुक्त राष्ट्र संघ ने 1975 को 'अन्तर्राष्ट्रीय महिला वर्ष' और 1980 को 'महिला विकास वर्ष' घोषित किया। यही नहीं, 1975 से 85 का दशक 'अन्तर्राष्ट्रीय महिला दशक' घोषित कर एक ऐसे समाज के रूपायन का प्रयास किया जिसमें महिलाएँ आर्थिक, सामाजिक और राजनीतिक जीवन में सही और पूर्ण अर्थों में सहभागी हों।

(क) अंतर्राष्ट्रीय महिला दशक घोषित करने का क्या उद्देश्य था?

- (अ) जीवन के प्रत्येक क्षेत्र में महिलाओं की सक्रिय भागीदारी सुनिश्चित करना
- (ब) समाज में पुरुषों के महत्त्व को स्थापित करना
- (स) घर-गृहस्थी के केंद्र बिंदु में महिला को स्थापित करना
- (द) नारी को कार्य करने के लिए बाध्य करना

(ख) किस दशक को अंतर्राष्ट्रीय महिला दशक घोषित किया गया ?

- (अ) सन् 1975 से 85 के दशक को
- (ब) सन् 1977 से 87 के दशक को (स) सन् 1965 से 75 के दशक को (द) इनमें से कोई नहीं
- (ग) सन् 1818 में 8 मार्च का दिन किस रूप में स्वीकार किया गया?
 - (अ) मातृ दिवस के रूप में
 - (स) महिला दिवस के रूप में

- (ब) बाल दिवस के रूप में
- (द) साक्षरता दिवस के रूप में

10 अंक

 $A 1 1 \times 5 = 5$

1

खण्ड : 'क' अपठित-अवबोधनम् - (10 अङ्काः)

अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।(2+2+4+2)

परिश्रमस्य महत्त्वं जीवने नितराम् अस्ति। परिश्रमेण एवं सर्वाणि कार्याणि पूर्णानि भवन्ति। उक्तं च ''उद्यमेन हि सिद्ध्यन्ति कार्याणि न मनोरथै:'' केवलं कल्पना-करणेन न किमपि कार्यं भवितुं शक्नोति। छात्रजीवने परिश्रमस्य महत्त्वं सर्वाधिकं वर्तते। यः छात्रः परिश्रमशीलः स्वाध्यायपरायणः च भवति, सः सदैव सफलतां लभते। सत्यमुक्तं केनचित् कविना 'प्रयत्नादयोग्याः सुयोग्याः भवन्ति''''प्रयत्नेन एव मूर्खाः विद्वांसः, भवन्ति।'' अतः अस्माभिः आलस्यं प्रमादं च विहाय प्रयत्नो विधेयः। ये छात्राः परिश्रमेण पाठं पठन्ति स्मरन्ति च, ते सदा परीक्षायां सफलाः भवन्ति। सत्यमेव उक्तम् ''उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः''।

I. एकपदेन उत्तरत।

- (i) छात्रजीवने कस्य महत्त्वम् सर्वाधिकं वर्तते।
- (ii) कः सदैव सफलतां लभते?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत।

- (i) अस्माभिः किं कर्त्तव्यम्?
- (ii) के छात्राः परीक्षायां सफलाः भवन्ति?
- III. निर्देशानुसारं प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत।
 - (i) 'परिश्रमेण एव कार्याणि पूर्णानि भवन्ति' अत्र कर्तृपदं किम्।
 - (अ) परिश्रमेण (ब) कार्याणि
 - (स) पूर्णानि (द) एव
 - (ii) मूर्खाः इत्यस्य किं विलोमपदम् अत्र प्रयुक्तम्?

	(अ) प्रयत्नः (ब) विद्वांसः (स) लक्ष्मीः (द) उद्योगिनं (iii) 'ते सफलाः भवन्ति' अत्र ते पदं कस्मै प्रयुक्तम् ? (अ) येभ्यः (ब) कार्येभ्यः (स) जनेभ्यः (द) छात्रेभ्यः (iv) 'त्यक्त्वा' इत्यर्थे अनुच्छेदे किम् पदं प्रयुक्तम् ? (अ) विधेयः (ब) प्रयत्नः (स) विहाय (द) सुयोग्यः IV. अस्य अनुच्छेदस्य उचितम् शीर्षकं लिखत।	
	खण्ड: 'ख' रचनात्मक-कार्यम् - (15 अड्रा:)	
2	मञ्जूषायां प्रदत्तपदानां सहायतया शुल्कदण्डक्षमार्थं प्रधानाचार्याय लिखितं निम्नलिखितं प्रार्थनपत्रं पूरयत। सेवायाम् मान्या: (i) क ख ग विद्यालय: ए नगरम् (ii) सविनयम् निवेदनम् (iii) अद्य विज्ञानस्य (iv) एकम् उपकरणम् असावधानतया मया त्रुटितम्। तत् (v) पञ्चाशत्-रूप्यकदण्डेन (vi) । मम पिता शुल्कप्रदाने असमर्थ: (vii) । कृपया मम (viii) अव स नवमश्रेणीस्थ: तिथि : मञ्जूषा : महोदया:, आज्ञाकारी शिष्य:, प्रयोगशालायाम्, यत्, अधिकृत्य, अनुग्रहम्, शुल्कदण्डम्, दण्डितोऽस्मि, अस्ति, प्रधानाचार्या:।	5
3	मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया चित्रं दृष्ट्वा पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन लिखत।(2x5=10)	10

	मञ्जूषा गहात वहिर वर्धर गामगर शकार अपि जनर चिन्वामग्रन लघवारिका प्रवेतवस्वाणि चिन्वरति।					
	गृहात्, बहि:, वृक्ष:, ग्रामस्य, शुका:, अपि, जन:, चिन्तामग्न:, लघुवाटिका, श्वेतवस्त्राणि, चिन्तयति। अथवा					
	'सरोवरस्य वर्णनम्' इति विषयम् अधिकृत्य संस्कृतेन पञ्च वाक्यानि लिखत।(2x5=10)	10				
	मञ्जूषा –सरोवर:, कमलानि, भ्रमरा:, वायु:, वृक्षा:, पुष्पाणि, हरितपत्राणि, विकसितानि, अर्धविकसितानि, पत्रेषु, गुञ्जन्ति, मौक्तिकवत्, सन्ति।					
4	खण्डः 'ग' अनुप्रयुक्त व्याकरणम् - (30 अङ्काः) उचितशब्दरूपाणि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत।					
		6				
	(i)स्फलतायै कठोरपरिश्रमं कृतम्। (अ) भवान् (ब) भवता (स) भवती (द) भवते					
	(ii) प्रजाया: रक्षा एव कर्त्तव्यम् अस्ति।					
	(अ) राज्ञ: (ब) राजा (स) रजान: (द) राज्ञि					
	(iii) निराकार: नित्य: च अस्ति।					
	(अ) आत्मा (ब) आत्मान: (स) आत्मनि (द) आत्मना					
	(iv) एते कुत: आगता: ?					
	(अ) विद्वान् (ब) विदुष: (स) विद्वांसौ (द) विद्वांस:					
	(v) हे ! जलपूर्णसरोवरे पक्षिण: स्वयम् आयान्ति।					
	(अ) राज्ञि (ब) राजन् (स) राज्ञः (द) राजा					
	(vi) बालकेषु अभिनवः श्रेष्ठः अस्ति।					
	(अ) गच्छन् (ब) गच्छताम् (स) गच्छन्त: (द) गच्छत्सु 	<u> </u>				
5	उचितसंख्यापदैः रिक्त स्थानानि पूरयत। (i) कन्याः समाचारपत्राणि पठन्ति (त्रि)	6				

	(ii) तस्य गृहस्य समीपे वृक्षाः सन्ति (पञ्चन्)					
	(iii) इदम् जलपानम् बालिकाभ्य: यच्छतु। (चतुर)					
	(iv) वृक्षे वानरा: वसन्ति। (त्रि)					
	(v) वीर: बालक: खड्गेन एव क्रीडतु। (एक)					
	(vi) आकाशे खगा: उत्पतन्ति। (चतुर्)					
6	प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितधातुरूपाणि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत।					
	(i) यूयं कस्यचित् धनं न ।					
	(अ) हर (ब) हरताम्					
	(स) हरतम् (द) हरत					
	(ii) त्वं मा ।					
	(अ) क्रुध्यतु (ब) क्रुध्यन्तु					
	(स) क्रुध्यताम् (द) क्रुध्य					
	(iii) हे छात्रा:! यूयं सत्कार्याणि एव ।					
	(अ) कुर्यात् (ब) कुर्युः					
	(स) कुर्याताम् (द) कुर्यात					
	(iv) हे लते! त्वं कदाचित् प्रतिकूलं न ।					
	(अ) चिन्तयतु (ब) चिन्तयन्तु					
	(स) चिन्तय (द) चिन्तयताम्					
	(v) सर्वेभ्य: सर्वं ।					
	(अ) रोचेत (ब) रोचयाताम्					
	(स) रोचेरन् (द) रोचे:					
	(vi) यूयं सर्वेषां कल्याणं ।					
	(अ) इच्छेत् (ब) इच्छेतम्					
	(स) इच्छे: (द) इच्छेत					
7	0.000 0.00 0.00 0.00 0.00 0.00 0.00 0.					
	(i) मनसित: एकाकी एव प्रति धावति।					
	(अ) दुष्ट: (ब) दुष्टम्					
	(स) दुष्टाय (द) दुष्टस्य					
	(ii) लक्ष्मण: अलं वर्तते।					
	(अ) मेघनाथः (ब) मेघनाथाय					
	(स) मेघनाथेन (द) मेघनाथस्य					
	(iii) पर: कश्चिदपि न विद्यते।					
	(अ) श्याम: (ब) श्यामात्					
		 (iii) इदम् जलपानम्				

माता स्निह्यति। (iv) (ब) मम (अ) माम् (स) मह्यम् (द) मयि हीन: अपि ज्ञानवान् भवति। (v) (ब) धनात् (अ) धनम् (स) धनेन (द) धानाय दक्षिणत: का अस्ति? (vi) (अ) त्वया (ब) तव (स) त्वयि (द) त्वम् अधोलिखितवाक्येषु प्रकृतिप्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चित्वा लिखत। 8 नरः ______ न वदेत्। (खाद् + शतृ) (i) खादिवान् (अ) खादत् (ब) खाद्यमानः (स) खादन् (द) पिता द्विचक्रिकां _____ । (आ + नी + क्तवतु) (ii) आनीतवान् आनीतः (अ) (ब) आनीतम् (स) (द) आनीतवती मया पत्रं लिखितम्। (iii) लिख् + क्त (ब) लिख् + क्तवतु (अ) लिख् + शतृ लिख् + शानच् (स) (द) मात्रा अनुमतः बालकः आपणं गतः। (iv) अनु + मन् + शतृ (अ) (ब) अनुमन् + शानच् अनु + मन् + क्त (स) अनुमत् + शतृ (द) पुरस्कारं ______ बालिकाः परस्परं वदन्ति। (लभ् + शानच्) (v) (अ) लभन्त्य: (ब) लभमानाः (स) (द) लभवानाः लभाना: छात्रा विद्यालये पुस्तकं विना <u>आगतवती</u>। (vi) (अ) आ + गम् + क्त (ब) आ + गम् + शतृ (स) (द) आ + गम् + क्तवतु आगत + शानच् खण्ड : 'घ' पठित-अवबोधनम् - 35 अङ्काः अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि उत्तर-पुस्तिकायां लिखत।(2+1+2) 9 हे मुने! भर्तृसेवाया: प्रसादेन एव मे एतादृशं विज्ञानम्। किञ्च इत: धर्मव्याधाख्यं मांसविक्रयिणं गत्वा एतत् पृच्छ। ततस्ते श्रेयो भविष्यति त्वं च निरहंकार: भविष्यसि इति। एवं सर्वविदा पतिव्रतया अभिहित: गृहीतातिथिसत्कार: स मुनि: तां प्रणम्य तद्गृहात् निरगच्छत्। एकपदेन उत्तरत। I. कस्याः प्रसादेन पतिव्रतायाः तादृशं विज्ञानम् आसीत्। (i)

		(ii) मुनि: तां प्रति किं कृत्वा निरगच्छत् ?				
	п.	पूर्णवाक्येन उत्तरत।				
	1000	धर्मव्याधं गत्वा मुनि: किं भविष्यति ?				
	III.					
		(i) ''ततस्ते श्रेयो भविष्यति''। अस्मिन् वाक्ये ''ते'' सर्वनामपदं कस्मै				
		प्रयुक्तम् ? (अ) कल्याणाय (ब) भर्तृसेवायै				
		(स) मुनये (द) विज्ञानाय				
		(ii) 'स मुनि: तां प्रणम्य तद् गृहात् निरगच्छत्' अत्र ''मुनि:'' कर्तृ-पदस्य				
		अस्मिन् वाक्ये क्रियापदं किम्?				
		(अ) स (ब) निरगच्छत्				
		(स) प्रणम्य (द) गृहात्				
10	अधो लि	खितं पद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत I(2+1+2) 5 वेदभाभासितं सत्कलालालितं	;			
		वदभाभासित सत्कलालालित रम्यसङ्गोतसाहित्यसौहित्यभू: ।				
		रम्यसङ्गातसाहत्यसाहत्यभूः । भारतीवल्लकोझङ्कृतैर्झड्कृतं				
		भारती परेले भारत भारतम् ।।				
	मूतल मात मञ्चारत मारतम् । I. एकपदेन उत्तरत।					
		(i) भारतं काभिः लालितम् वर्तते ?				
		(ii) क्थं भासितं विद्यते भारतम् ?				
	II. पूर्णवाक्येन उत्तरत।					
		भारतं कै: झङ्कृतं वर्तते?				
	III.	निर्देशानुसारम् उत्तरत -				
		(i) 'सरस्वती' पदस्य अर्थे किं पदं श्लोके प्रयुक्तम् ?				
		(अ) भू: (ब) वल्लकी				
		(स) भारती (द) भाति				
		(ii) 'एकदा' इत्यस्य पदस्य कः विपर्ययः श्लोके आगतः ?				
		(अ) अनारतम् (ब) भाति				
		(स) भारतं (द) ललितम् खितं नाटयांशं पठित्वा प्रश्नान उत्तरत -(2+1+2) 5				
11	अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -(2+1+2)					
	भोज: अनुगृहीतोऽस्मि। कुत: समागमनम् अत्रभवताम्?					
	लक्ष्मीधर: राजन्। यत्र जलपूर्ण सर: भवति, तत्र पक्षिण: स्वयं समायान्ति। अहमपि भवतां विद्यानुरागं					
	दानशीलतां च समाकर्ण्य समागतोऽस्मि। भवद्राज्ये निवस्तुम् इच्छामि।					
	भोजः	ममैतत् सौभाग्यं यद् भवादृशाः विद्वांसः मम पण्डितपरिषदं विभूषयेयुः। (मन्त्रिणं प्रति) मन्त्रिवर!				

	नगरपालं समाहूय आदिश्यतां यत् स लक्ष्मीधरविदुषे निवासव्यवस्थां कारयतु। नगरे कृतनिवासम् अपठितं जनं नि:सार्य तद्गृहे एष पण्डितवर:, वासयितव्य:। I. एकपदेन उत्तरत। (i) यत्र जलपूर्णं सर: भवति तत्र के समायान्ति? (ii) लक्ष्मीधर: कस्य राज्ये निवस्तुम् इच्छति? II. पूर्णवाक्येन उत्तरत। भोज: लक्ष्मीधरविदुषे निवासव्यवस्थां कारयितुम् कं कथयति? III. भाषिककार्यम्। (i) 'विभूषयेयु:' इत्यस्य कर्तृपदं किम्? (अ) परिषदम् (ब) भवादृशा: (स) भोज: (द) विद्वांस: (ii) 'निवासं करणाय' इति अर्थे किं पद प्रयुक्तम्? (अ) निवस्तुम् (ब) समाहूय (स) नि:सार्य (द) समाकर्ण्य	
12	अधोलिखितश्लोकयोः अन्वयं कुरुत - (½ x 10 =5) (क) आम्र ! यद्यपि गता दिवसास्ते पुष्पसौरभफलप्रचुरा ये। हन्त ! सम्प्रति तथापि जनानां छाययैव दलयस्यतितापम् ।। अन्वयः - आम्र ! यद्यपि (i)	5
13	रेखांकितानि पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत। (i) जलमूलम् अन्विष्यता <u>स्वातिमुनिना</u> आहलादकर: शब्द: श्रुत:। (ii) अग्रे गत्वा पर्वतात् पतत: <u>जलबिन्दुन्</u> अपश्यत् स:। (iii) प्राचीना भारतीयविज्ञानपरम्परा <u>उत्कृष्टा</u> आसीत्। (iv) मुनि: <u>तृषाकुलतां</u> विस्मृत्य वेगेन आश्रमम् आगतवान्। (v) <u>भरतमुनिना</u> नाट्यशास्त्रं विरचितम्।	5
14	अधोलिखितानि वाक्यानि कथाक्रमेण संयोज्य लिखत (½ x 10 = 5) (1) जनक: अष्टावक्रं हास्यकारणम् अपृच्छत्। (2) हसत: विदुष: दृष्ट्वा अष्टावक्र: अपि उच्चै: अहसत्। (3) जनक: तस्य ज्ञानम् दृष्ट्वा प्रभावित: अभवत्। (4) अष्टावक्र: पण्डितै: सह शास्त्रार्थम् करोति। (5) सर्वे विद्वांस: तस्य देहं दृष्ट्वा अहसन्। (6) अत: अहम् एतान् दृष्ट्वा अहसम्।	5

	(7)	अष्टावक्र: जनकस्य सभ	गं प्रविशति।				
	(8) एते विद्वांस: देहम् अपश्यन्, न तु आत्मानम् ।						
	(9)						
	(10) अष्टावक्र: पण्डितान् अपृच्छत् – ''किम् वक्रे देहे आत्मा अपि वक्र: भवति?''						
15	रेखाङ्कितशब्दानाम् अर्थान् विकल्पेभ्य: चित्वा लिखत । (i) एतद् <u>अवगत्य</u> प्रेरित: स वेगेन आश्रमम् आगतावन्।				5		
		(अ) गत्वा	(ब)	प्रत्यागत:	(स)	ज्ञात्वा	
	(ii)	जलमूलम् <u>अन्विष्यता</u>	तेन कश्चन	शब्द: श्रुत:।			
		(अ) विशेषता	(ब)	नक्षत्र विज्ञाने	(स)	अन्वेषणं कुर्वता	
	(iii) प्रतिध्वनिविज्ञानं विना संगीत साधनानां निर्माणं <u>असाध्यं</u> वर्तते।						
		(अ) सहायक:	(ब)	असम्भवं	(स)	रुग्णं	
	(iv) गम्भीराध्ययनं कृत्वा अभूतपूर्वाः सिद्धयः <u>सम्प्राप्ताः</u> ।						
		(अ) समापिता:	(ब)	लब्धाः	(स)	समीपे	
	(v) सप्तवर्षीय: सन् छात्र: पञ्चविद्या: <u>अधीतवान्</u> ।						
		(अ) ध्यानेन	(ब)	अनुसृत्य	(स)	पठितवान्	
	-000000-						

NIRJA SAHAY DAV PUBLIC SCHOOL GOSHALA COMPLEX, KANKE, RANCHI-06

<u>MATHS</u>

- 1. State and prove Mid point theorem.
- 2. State and prove Converse of Mid point theorem.
- 3. Prove Intercept theorem.
- 4. Prove that the line segments joining the middle points of the sides of a triangle divide it into four congruent triangles.
- 5. Show that the quadrilateral formed by joining the midpoints of the pairs of adjacent sides of a rectangle is a rhombus.
- 6. Prove that the diagonals of a parallelogram bisect each other.
- 7. Show that the quadrilateral formed by joining the midpoints of the pairs of adjacent sides of a rhombus is a rectangle.
- 8. Show that the quadrilateral formed by joining the midpoints of the pairs of adjacent sides of a square is a square.
- 9. Prove that the line segments joining the midpoints of opposite sides of a quadrilateral bisect each other.

10. Make a project on "QUADRILATERALS".

NIRJA SAHAY DAV PUBLIC SCHOOL GOSHALA COMPLEX, KANKE, RANCHI-06

SOCIAL SCIENCE

Political Science

1. Briefly explain the Indian Parliament, its historical background and establishment of the new one in India with all the data.

History:

1. List the impact of the French Revolution in the context of: Parliament, Constitution, Rights, etc.

GEOGRAPHY:-

1. What is "Glacial Lake Outburst Flood"? Discuss the causes and consequences of GLOFs in the Himalayan region.

2. Prepare notes of chapter 4 Climate.

SCIENCE

CLASS IX

CHEMISTRY

Q1 Make one photoframe of any indegeneous scientist (colourful photo) .

Q2 Make a valancy chart in colourful a4 sheet.

Q3 Write symbols of common thirty elements in tabular form.

PHYSICS

Q4. Derive the expression of kinetic energy of a body of mass m starts from rest and moving with velocity v m/sec.

Q5. Calculate the kinetic kinergy of a bullet of mass 8 gm which is fired with a velocity of 80m/sec.

Q6. If the mass of the van is 2000kg ,then calculate the work done to increase its velocity from 10 m/sec to 20m/sec.

Q7. Define work .write its si unit .also explain the type of work done with suitable example in colourful chart paper.

BIOLOGY

Q8. Complete intext and exercise question in biology notebook. Chapter (improvement in food resources

Q9. To make ppt on the topic animal husbandry.

Q10. What is hybridisation in plants? Mention any two desired characters for which it is done though fertilisers increase crop production, they are to be used in limited amount. Why?

Q11. Ram is son of a farmer. He attended a seminar at his school . He heard harmful effects of pesticides & insecticides. He saw his father spraying pesticides in their field .

- (i) Can you give some points that would help him to conveince his father to stop using pesticides in large quantities?
- (ii) What is the alternative method?